

Bestuurlijk toezicht 2022

Verslag ten behoeve van gouverneur Cathy Berx

INOD

1	TOEZICHT	3
1.1	Klachten	3
1.2	Meldingsplichtige besluiten	5
1.3	Adviesvragen	6
1.4	Audit lokale besturen	8
1.5	Eedaflleggingen burgemeesters	8
1.6	Eretekens	8
1.7	Tucht lokale mandatarissen	9
2	STRATEGISCHE PROJECTEN	9
2.1	Regiovorming	9
2.2	Fusies van gemeentebesturen	9
3	NIET-BESTUURSKUNDIGE TAKEN	9
3.1	Taxi- en VVB-dossiers	10

1 TOEZICHT

1.1 KLACHTEN

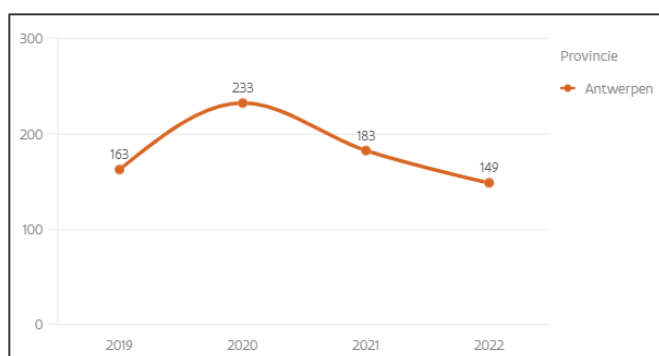
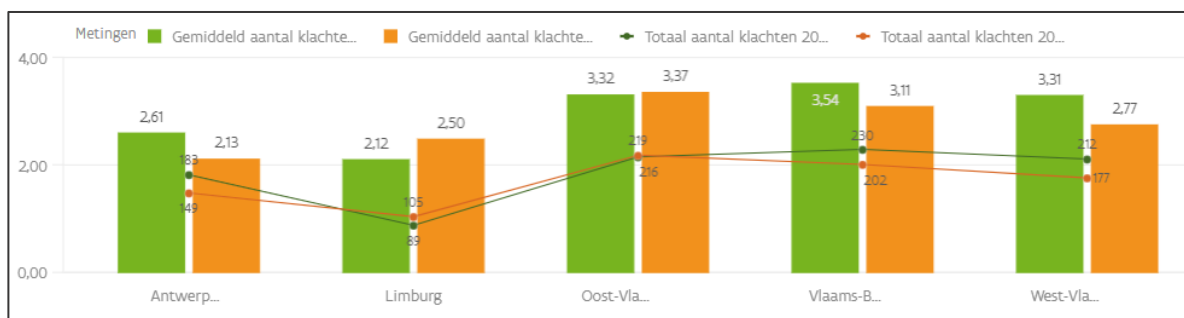
Het toezicht wordt voornamelijk uitgeoefend op basis van klachten van raadsleden of burgers tegen besluiten van het lokaal bestuur.

Klachten zijn echter niet altijd gericht tegen een besluit als dusdanig. Ook een handeling of een al dan niet optreden van bestuurders kan het voorwerp van een klacht zijn. Na onderzoek van het dossier kan een klacht resulteren in een vernietiging van een besluit, een brief met opmerkingen aan het bestuur of een brief zonder opmerkingen. In sommige gevallen is de toezichthoudende overheid niet bevoegd. Dan kan het volstaan om de klachtindiener door te verwijzen naar de bevoegde instantie.

De grafieken zijn gebaseerd op de beschikbare cijfers d.d. 11 januari 2023.

Volgende grafieken tonen het totaal aantal klachten voor **Lokale Organisatie en Werking, Personeel en Lokale Financiën & Fiscaliteit** samen.

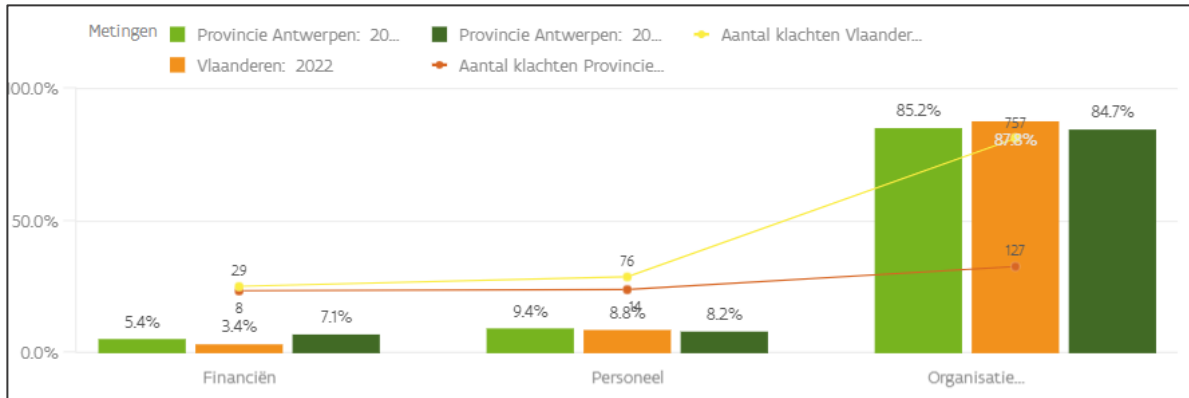
In **2022** werden in totaal **852 klachten** behandeld (oranje lijn). Oost-Vlaanderen en Limburg kenden een stijging in het aantal klachten, de 3 overige provincies een daling. In totaal is het aantal klachten (binnenlandafdelingen) t.o.v. 2021 afgenomen (930). De verticale balken tonen het gemiddeld aantal klachten per gemeente.

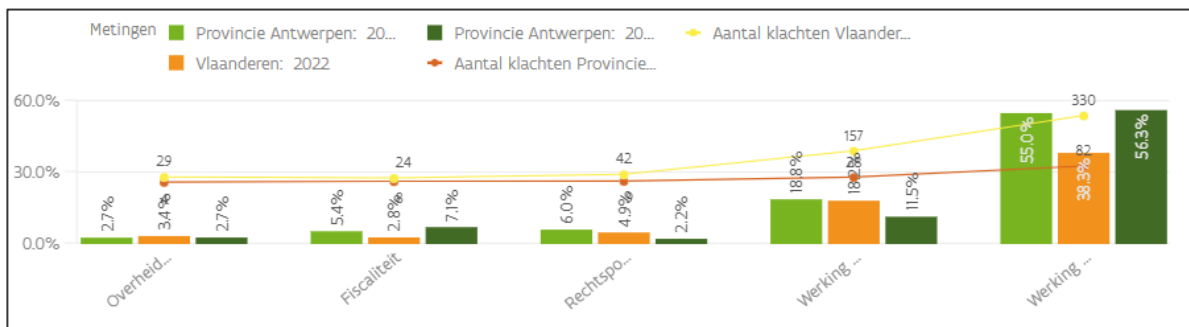
Het aantal klachtendossiers in **Antwerpen** daalt voor het 2de jaar op rij. In 2022 werden **149 klachtendossiers** ontvangen.

Het merendeel van de klachten is voor de afdeling Lokale Organisatie en Werking, zij namen 85% of 127 van alle klachten voor hun rekening.

Opgesplits naar onderwerp is de top 5 in 2022: werking politieke organen, werking administratie, rechtspositieregeling, fiscaliteit en overheidsopdrachten.

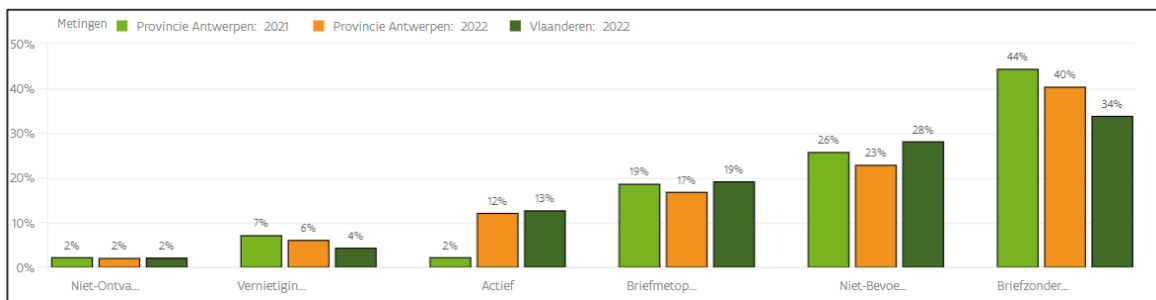

lichtgroen = aandeel Antwerpen 2022, donkergroen = aandeel Antwerpen 2021

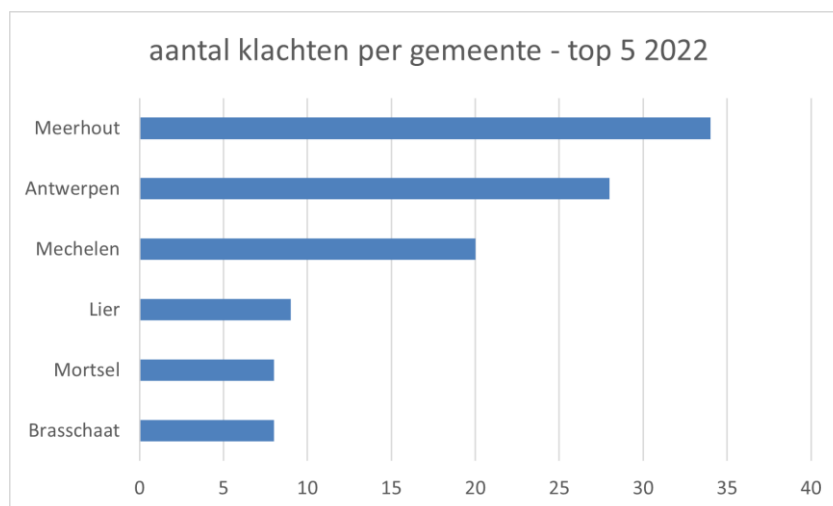

lichtgroen = aandeel Antwerpen 2022, donkergroen = aandeel Antwerpen 2021

In 2022 leidde 6% van de ingediende klachten in Antwerpen tot een vernietiging. In 23% van de klachten was de gouverneur niet bevoegd. 17% van de klachten resulteerde in een brief aan het bestuur met opmerkingen.

Onderstaande grafiek toont de top 5 besturen met het hoogst aantal klachtendossiers. Het volledig overzicht is als bijlage toegevoegd.

1.2 MELDINGSPLICHTIGE BESLUITEN

De verplichte bekendmaking op de gemeentelijke webtoepassing maakt de informatie meteen ook digitaal beschikbaar voor de toezichhoudende overheid. Van een aantal beslissingen moet er ook melding gemaakt worden van de publicatie op de webtoepassing aan de toezichhoudende overheid. De meldingsplicht vervangt de oude inzendingsplicht. De publicatie en melding aan de toezichhoudende overheid start de termijn voor de uitoefening van het toezicht.

1.2.1 Algemeen toezicht meerjarenplannen en aanpassingen

De cijfers hebben betrekking op de meerjarenplannen 2020-2025 en de aanpassingen ervan die in 2022 zijn afgehandeld. Dossiers die werden ontvangen in 2021, maar afgehandeld in 2022, zijn ook meegeteld. De dossiers die eind 2022 werden ontvangen, maar pas in 2023 werden afgehandeld, zijn niet in de cijfers vervat.

	Gemeente- en ocmwbestuur + districten	Welzijnsvereniging	AGB	Totaal
Geen toezichtsmaatregel	92 + 15	19	62	188
Toezichtsmaatregel	0	0	0	0
Totaal	92 + 15	19	62	188

1.2.2 Goedkeuringstoezicht jaarrekeningen

Voor de jaarrekening gaat het om de rekeningen over het boekjaar 2021 of vroeger die in 2022 zijn afgehandeld. De jaarrekeningen 2021 of voorgaande boekjaren die zijn ontvangen in 2022, maar afgehandeld in 2023, zijn niet vervat in de cijfers.

	Gemeente- en ocmwbestuur + districten	Welzijnsvereniging	AGB	Totaal
Goedkeuring	75 + 9	11	52	147

Niet-goedkeuring	0	0	0	0
Totaal	75 + 9	11	52	147

1.2.3 Goedkeuringstoezicht jaarrekening erediensbesturen

Voor de jaarrekening gaat het om de jaarrekeningen over het boekjaar 2021 of vroeger die in 2022 zijn afgehandeld. De jaarrekeningen 2021 of voorgaande boekjaren die zijn ontvangen in 2022, maar afgehandeld in 2023, zijn niet opgenomen in de cijfers.

Goedkeuring	291
Niet-goedkeuring	0
Totaal	291

1.2.4 Fiscale reglementen

De retributiereglementen goedgekeurd door de raad van bestuur van een AGB zijn sinds de invoering van het Decreet Lokaal Bestuur niet meer meldingsplichtig. Een ambtshalve toetsing in het kader van het bestuurlijk toezicht gebeurt enkel nog ten aanzien van de belasting- en retributiereglementen goedgekeurd door de gemeenteoverheid.

	Totaal
Geen toezichtsmaatregel	730
Geen toezichtsmaatregel, opmerking aan bestuur	24
Vernietiging	1
Totaal	755

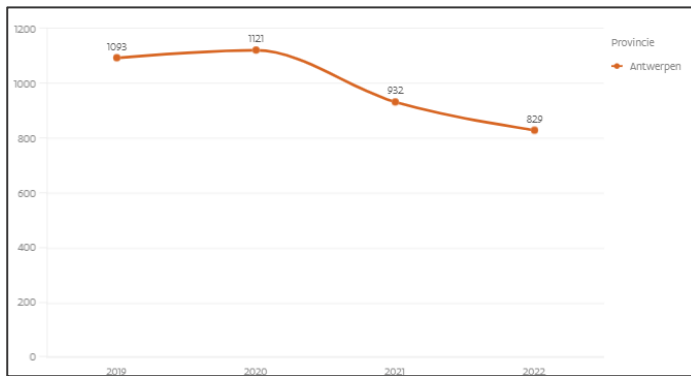
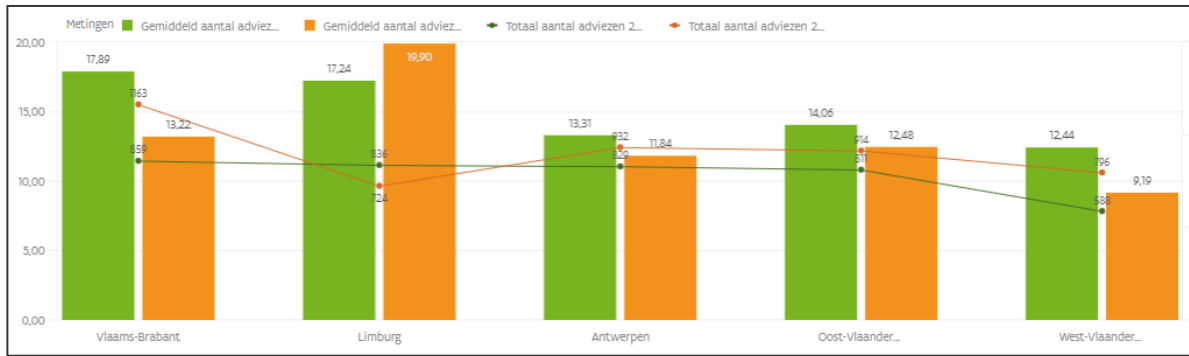
1.3 ADVIESVRAGEN

Lokale besturen kunnen zowel bij de gouverneur als bij ABB terecht voor adviesvragen. Adviesvragen gaan veelal uit van de lokale besturen zelf, slechts een kleine minderheid van vragen wordt gesteld door mandatarissen of burgers.

De grafieken zijn gebaseerd op de beschikbare cijfers d.d. 11 januari 2023.

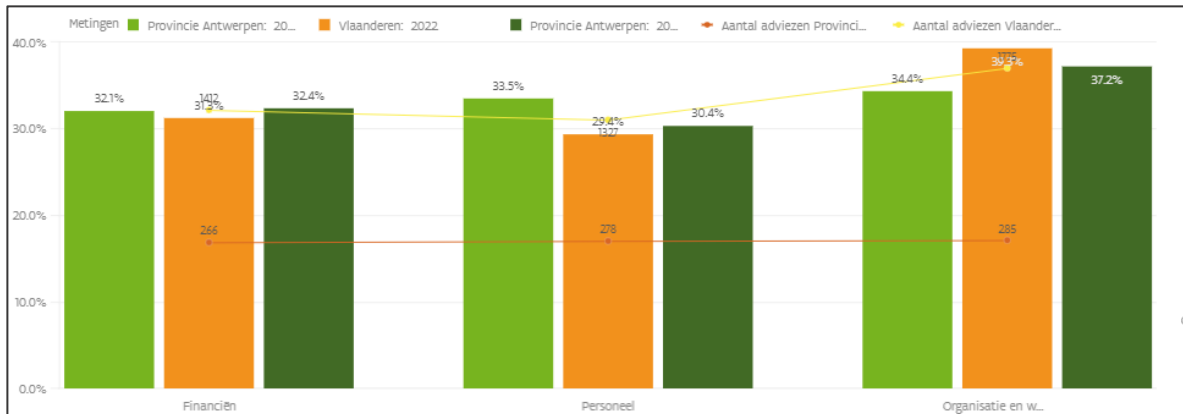
Volgende grafieken tonen het totaal aantal adviesvragen voor **Lokale Organisatie en Werking, Personeel en Lokale Financiën & Fiscaliteit** samen.

In 2022 werden in totaal **3923 adviesvragen** behandeld (groene lijn), een daling t.o.v. 2021 (4529, oranje lijn). Het aantal adviesvragen daalde in elke provincie, uitgezonderd in Limburg. De verticale balken tonen het gemiddeld aantal adviesvragen per gemeente.

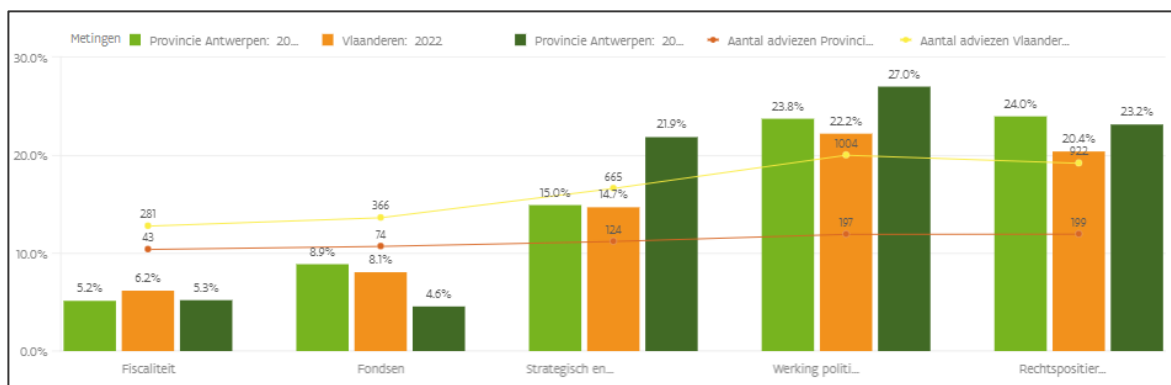
In totaal werden in **Antwerpen** 829 adviesvragen behandeld in 2022. De adviesvragen zitten redelijk evenwichtig verspreid over de 3 grote thema's.

Opgesplitst naar onderwerp is de top 5 van de adviesvragen als volgt: rechtspositieregeling, werking politieke organen, strategisch en financieel beheer, fondsen, fiscaliteit

lichtgroen = aandeel Antwerpen 2022, donkergroen = aandeel Antwerpen 2021

(noot: het totaal adviesvragen voor Vlaanderen is in deze grafiek hoger dan in de eerste grafiek. De adviesvragen over de onderwerpen die door andere afdelingen dan de provinciale afdelingen behandeld worden zijn hier in meegerekend.)

lichtgroen = aandeel Antwerpen 2022, donkergroen = aandeel Antwerpen 2021

1.4 AUDIT LOKALE BESTUREN

Sinds 1 januari 2014 voert Audit Vlaanderen audits uit bij (onder meer) lokale en provinciale besturen. Als onafhankelijke en objectieve partner wil Audit Vlaanderen de lokale besturen ondersteunen bij de beheersing van financiële, wettelijke en organisatorische risico's. Het evalueren van de organisatiebeheersing van de lokale besturen gebeurt met vier verschillende soorten audits: organisatie-audits, thema-audits, detectie-audits en forensische audits.

Wanneer Audit Vlaanderen bij een gemeente- of OCMW-bestuur een schending van het recht vaststelt, wordt dit meegedeeld aan de minister van Binnenlands Bestuur. Indien het dossier door Audit Vlaanderen ook wordt overgemaakt aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie bezorgt de minister een kopie van het auditrapport aan de gouverneur. Hierbij verzoekt de minister de gouverneur het betrokken bestuur uit te nodigen voor een persoonlijk gesprek over de noodzakelijk te nemen maatregelen. Na het gesprek met het betrokken bestuur kan de gouverneur van mening zijn dat een verscherpt toezicht nodig is. In dat geval legt de gouverneur bijkomende maatregelen op waaraan het bestuur moet voldoen. De regelgeving somt niet de maatregelen op die als verscherpt toezicht kunnen opgelegd worden. De gouverneurs zijn bijgevolg vrij in het opleggen van maatregelen die volgens hen noodzakelijk zijn om aan de vastgestelde onregelmatigheid te remediëren.

De gouverneur heeft in opdracht van minister Bart Somers in 2022 één lokaal bestuur tweemaal uitgenodigd voor een overleg, naar aanleiding van vaststellingen tijdens een forensische audit. De vaststellingen betroffen mogelijke inbreuken op de wetgeving overheidsopdrachten en mogelijke belangenvermenging in hoofde van een (voormalig) schepen. In het tweede luik van de audit stelde Audit Vlaanderen een ontoereikende organisatiebeheersing vast.

1.5 EEDAFLEGGINGEN BURGEMEESTERS

Na de ondertekening van hun benoemingsbesluit door de minister van Binnenlands Bestuur, leggen de burgemeesters de eed af in handen van de gouverneur.

In 2022 legden geen burgemeesters de eed af bij de gouverneur.

1.6 ERETEKENS

De gouverneur geeft advies over voorstellen tot toekenning van onderscheidingstekens (burgerlijke eretekens en eretekens in de Nationale Orden).

Type aanvraag	Aantal	Gunstig	Ongunstig
Nationale Orden (gewoon personeel + mandatarissen)	2	2	-
Burgerlijk Ereteken (gewoon personeel + mandatarissen)	3	3	-
geneesheren (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu)	-	-	-
Koninklijke Vlaamse Voetbalbond (BLOSO)	1	1	-
fanfares (Agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassen)	5	5	-

1.7 TUCHT LOKALE MANDATARISSEN

In overeenstemming met het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris kan de provinciegouverneur van de Vlaamse Regering de opdracht krijgen om een tuchtonderzoek te voeren, een tuchtverslag op te maken en een tuchtdossier samen te stellen. De gouverneur geeft in dat geval een advies over het gepaste gevolg dat volgens hem aan de feiten moet worden gegeven. Daarnaast formuleert de gouverneur ook een voorstel van straf indien van mening dat een tuchtprocedure moet worden opgestart.

In de loop van 2022 heeft de gouverneur geen dergelijke onderzoeksopdrachten uitgevoerd.

2 STRATEGISCHE PROJECTEN

2.1 REGIOVORMING

ABB ondersteunt de gouverneur op het vlak van regiovorming. Naast een centraal toegangspunt (regiovorming@vlaanderen.be) is er voor elke provincie ook een provinciaal contactpunt. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de gouverneur bij vragen over regiovorming.

2.2 FUSIES VAN GEMEENTEBESTUREN

Eind 2022 waren er 8 trajecten waar de gemeenteraden de principiële beslissing tot fusie genomen hebben. Een van die trajecten bevindt zich in Antwerpen: Antwerpen-Borsbeek. Daarnaast is er een provinciegrensoverschrijdend traject met een gemeente in de provincie Antwerpen: Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. ABB houdt de gouverneur op de hoogte van de stand van de fusiegesprekken.

ABB ondersteunt de gouverneur op het vlak van fusies. Naast een centraal toegangspunt (fusies@vlaanderen.be) is er voor elke provincie ook een provinciaal contactpunt. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor de gouverneur bij vragen over fusies.

3 NIET-BESTUURSKUNDIGE TAKEN

Kleinschalige niet-bestuurskundige dossiers worden in regel behandeld en opgevolgd door de Vlaamse Dienst van de gouverneur. De taakstelling is beschreven in een nota aan de Vlaamse Regering (VR 2011 2312 DOC.1423/1). ABB bouwt gestaag haar ondersteunende rol in deze dossiers af. Sporadisch doet de gouverneur nog een beroep op ABB.

3.1 TAXI- EN VVB-DOSSIERS

Sinds 1 januari 2020 valt het taxivervoer onder het decreet van 29 maart 2019 betreffende het individueel bezoldigd personenvervoer i.p.v. het decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg. In het nieuwe decreet van 29 maart 2019 is geen rol meer weggelegd voor de provinciegouverneurs bij procedures tegen beslissingen over de weigering, schorsing of intrekking van een taxivergunning. In het nieuwe decreet is de taxivergunning niet langer beperkt tot de gemeente, waar de vergunning werd toegekend, maar geldig voor het ganse Vlaamse grondgebied. De regeling rond oneigenlijk gebruik van de taxivergunningen is bijgevolg weggefallen.

Het nieuwe decreet voorziet wel in een overgangsbepaling (artikel 43) voor exploitanten die hun activiteiten nog uitvoeren op basis van een vergunning, verleend krachtens het oude decreet. In die gevallen kan er wel nog aangeklopt worden bij de provinciegouverneurs (zowel beroep tegen beslissingen over de weigering, schorsing of intrekking van de vergunningen en klachten over oneigenlijk gebruik van de vergunning).

In 2022 werden geen dossiers behandeld.

Bijlage: overzicht aantal klachten per bestuur 2022

Bestuur	Aantal dossiers
Meerhout	34
Antwerpen	28
Mechelen	20
Lier	9
Brasschaat	8
Mortsel	8
Schoten	6
Willebroek	6
Geel	5
Lille	5
Ranst	5
Baarle-Hertog	4
Boechout	4
Essen	4
Turnhout	4
Beerse	3
Bonheiden	3
Brecht	3
District Hoboken	3
Herentals	3
Igean Dienstverlening	3
Lint	3
Mol	3
Puurs-Sint-Amands	3
Schelle	3
Schilde	3
Sint-Katelijne-Waver	3
Wuustwezel	3
Zoersel	3
Aartselaar	2
Arendonk	2
Balen	2
Berlaar	2
Boom	2
Bornem	2
Borsbeek	2
Dessel	2
District Deurne	2
Grobbendonk	2
Heist-Op-Den-Berg	2
Hemiksem	2
Herselt	2
Kalmthout	2

Kontich	2
Laakdal	2
Nijlen	2
Olen	2
Rijkevorsel	2
Vosselaar	2
Wilrijk	2
Wommelgem	2
Apb Antwerpen (De Warande)	1
Cipal	1
District Berchem	1
District Borgerhout	1
Duffel	1
Herenthout	1
Hoogstraten	1
Hove	1
Hulshout	1
Hvz Fluvia	1
Ivarem	1
Kasterlee	1
Maatschappelijke Cardiologie A Z Klina	
Brasschaat	1
Malle	1
Merksplas	1
Niel	1
Oud-Turnhout	1
Polder Rumst	1
Rumst	1
Stabroek	1
Vmsw	1
Vorselaar	1
Water-Link	1
Welzijnszorg Kempen	1
Wijnegem	1